

Shopping i Kabul har alltid varit förknippat med en särskild gata – *Chicken Street*. Oavsett om du är afghan, biståndsarbetare eller militär – **har du inte strosat på Chicken Street så har du inte varit Kabul**. Och kommersen håller i sig även om det är med ett nödrop. Det svåra säkerhetsläget landet upplever just nu gör sig påmint även här.

Chicken street

مرکز آثار هنری کهزاد
KOHZAD GALLERY CNETER

قالین فروشی

ORAI DULLA & SONS
CARPET STORE
Herat Tribal Carpets And
Galims Are Available.

Hippies, ryssar, ryggsäcksfolket, amerikanska soldater, diplomater och biståndsarbetare som varit i Kabul har så gott som alla en sak gemensamt. Någon gång har de gått längs Chicken Street i stadsdelen Share Nau.

Text & bild | Börje Almqvist

Idet Kabul som en gång var så var Chicken Street gatan alla besökte. Det var det när jag kom dit för första gången på luciadagen 1976. Den första snön hade fallit och gatan låg inbäddad i ett fint vitt snötäcke.

Själv bodde jag vid det här tillfället i en buss på väg från Istanbul till New Delhi. Bussen parkerade nära Kabuls shoppingstråk Chicken Street och den mindre kända, men välbesökta Flower Street.

Då var Chicken Street, liksom idag, fylld med matt- och antikhandlare och små juvelerarbutiker. På gatan och gatorna däromkring fanns billiga hotell för resande mellan öst och väst. Dubbelrum för fyra kronor natten. För första gången på århundraden, sedan Sidenvägens dagar, var landvägen mellan öst och väst öppen. Det hade den varit i ett par decennier och skulle så förbli – i ytterligare två år! Då stängdes landvägen återigen mellan Europa och Asien på grund av kriget i

Afghanistan och det mellan Iran och Irak. Men Chicken Street stängde aldrig.

DÅ, FÖR 35 ÅR SEDAN, var butikerna liksom idag fulla med vackert hantverk, gamla gevär och pistoler och andra gamla föremål. Nomadernas mattvävda tältdekorationer prydde många butiker, liksom träkistor och stolar från bergen i Nuristan. Just det stolar, i det annars nästintill stolfria Afghanistan.

Det var här de broderade ”afghanvästarna” som var populära på 1960-70-talen först började säljas. Det fanns, liksom idag, vackra mattor som på den tiden i Europa såldes som ”orientaliska” eller ”äkta mattor”. Hur ser en oäkta matta ut?

Ursprungligen var Chicken Street precis som namnet indikerar en marknadsplats för försäljning av kyckling. Matt- och antikhandlarna kom först på 1960-talet när turister började söka sig till Afghanistan.

Men snart ersattes turiserna från värl-

dens alla hörn för att ersättas av ryssar.

Själv var jag där i början av mars 1979. Då var det så gott som inga västerlänningar i staden. Enda vägen till och från Europa var med flyg. Jag var på hemväg från södra Asien och hade kommit med postbussen från Pakistan och skulle flyga hem. Att åka landvägen mot revolutionens Iran var detsamma som att be om problem. Motståndsrörelsen stoppade all civil trafik och letade bland annat efter misstänkta ryssar. Nio månader senare invaderade Sovjetunionen Afghanistan.

– På sovjettiden brukade jag komma till min pappas affär efter skolan. Jag minns att rysarna bara ville köpa nya saker. De förstod inte värdet av gammalt hantverk, berättar Bismillah, som numera sköter pappans affär.

UNDER TALIBANERNAS regim försvann så gott som alla kunder. Mot slutet av talibantiden uppskattades antalet västerlänningar boende i Kabul till ett 40-tal. Gatan låg så gott som öde och priserna var mycket låga i jämförelse med idag.

Sedan kom den amerikanska invasionen och strömmen av tusentals västerlänningar. Biståndsarbetare och militärer. Priserna sköt i höjden. Till det tredubbla för nykomlingarna. Jag och andra som jobbat under talibanstyret fick fortfarande de gamla ”talibanpriserna”. Ett sorts erkännande för oss som frivilligt hade stått ut med deras styre. Sedan gick inköpspriserna också upp för affärsinnehavarna och vinstmarginalerna minskade.

Antikviteter till försäljning på Chicken Street. Bilden är från november 2011.

I OCH MED DEN amerikanska invasionen fick inbördeskriget mellan talibanerna och nordalliansen ett slut. Frontlinjerna försvann och helt plötsligt valde det in vackert hantverk från olika landsändar. Broderade tyger, mattor och åsneväsor som en gång för länge sedan producerats av Afghanistans mästare – de turkmenska kvinnorna – berömda för sin utsökta mattkonst. Även vackert gammalt uzbekiskt tyghantverk letade sig till Kabul.

– Om du vill ha väskor från Marichaq (i Badghis i västra Afghanistan) så kan jag ringa min upphandlare och be honom köpa fler, sa min vän Nabi vid ett flertal tillfällen.

Turkmenskorna i Marichaq är oslagbara på att göra åsneväsor med vackra mönster och färger att använda när bruden förs till brudgummens hem.

Handlarna på Chicken Street får sina varor från uppköpare som reser runt i byarna och köper upp mattor och hantverk som sedan säljs i städer som Kabul, Mazar-e-Sharif och Ghazni.

DEN NYA BONANZAN varade i några år. Första smällen (bokstavligt talat) kom 2004 när en självmordsbombare kastade sig mot ett militärfordon på Chicken Street. Soldaterna klarade sig, men några civila skadades och en av de små flickorna som sålde småsaker för att försörja sin familj dödades.

Då försvann de utländska soldaterna, som varit en guldkalv för matthandlarna.

– En amerikansk general brukar kom-

ma till mig med tio soldater åt gången. Alla köper de varsin liten maskingjord matta från Pakistan. Jag köper dom för 40 dollar styck och säljer dom för 100 dollar, berättade en matthandlare under de goda åren på början av 2000-talet.

EN GÅNG NÄR JAG och en dåvarande SAK-kollega skulle handla mattor av honom kom yngsta sonen släpande på några maskingjord kopior från Pakistan. Han fick en utskällning av pappan för att han försökte behandla oss som amerikanska kunder.

I maj 2006 blev det upplopp i Kabul och regeringen förlorade kontrollen över staden under en dag. Bilarna och hus stacks i brand. Gatan återgick till "talibanstadiet" eftersom nu även FN och många andra organisationer förbjöd sin personal att besöka "den farliga" Chicken Street. Idag kommer så gott som inga västerländska kunder.

När jag i november 2011 gick till min gamle vän Nabi så låg han och småslumrade framför en liten tv i butiken, som var halvtom på mattor. Jag har aldrig sett hans butik så tom.

– Det kommer nästan inga kunder längre, förklarar han.

Trots bristen på kunder så förekommer en lukrativ handel. Fastighetsbommen i Kabul har också kommit hit. Många av de gamla tvåvåningshusen som kantat gatan har fått ge plats åt nybyggen. Hyrorna har mångdubblats – från att redan ha tiodubblats efter talibanregimens fall. Tvärs över

Silversmycken med den i Afghanistan så vanligt förekommande blå halvådelstenen lapis lazuli till försäljning på Chicken Street.

gatan byggs ytterliggare ett nytt köpcenter.

– De butiksägare som har råd kommer att komma tillbaka när det är klart. Min hyresvärd är rik och behöver inte bygga nytt, så än så länge är jag säker, säger Bismillah, vars butik just ligger i ett av de gamla klassiska tvåvåningshusen längs gatan.

MÅNGA HANDLARE har hittat en ny nisch, förutom export till kunder de träffat under boomen på början av 2000-talet. De säljer på marknadsdagarna på de utländska militärbaserna.

En dag blir nog Chicken Street återigen en turistgata som det var på 1970-talet. Till dess får handlarna hoppas på att internationella organisationer återigen ska tillåta sin personal att besöka en av de säkraste platserna i Kabul. •

Fotnot: SAKs utländska personal är i normala fall inte förbjudna att besöka den säkraste delen av Kabul där Chicken Street är beläget.

Mattor, schalar och höga travar med den för Afghanistan så typiska pakolmössan. Den afghanska nationalhjälsen och kommandanten Ahmed Shah Massoud också kallad "Lejonet från Panjshir" pryder mycket av det som säljs på Chicken Street. Bilden är tagen 2006.

